

Bemærkninger til lovforslaget

Genfremstilling

Lovforslaget er en genfremstilling, første gang fremsat den 8. oktober 1981, se Folketingstidende 1981-82 (1. samling), forhandlingerne sp. 179 og sp. 916 og tillæg A sp. 217.

Der var betydelig velvilje over for lovforslaget. Folketingsårbogen 1981-82 resumerer debatten således: »Under 1. behandling mødte lovforslaget tilslutning fra ordførerne for FP, SF og DR, ligesom ordførerne for S, V og RV var positivt indstillede. Ordføreren for S og justitsministeren henviser dog til det igangværende arbejde i strafferetsudvalget, som man mente man burde afvente.« (Folketingsårbogen 1981-82 p. 369).

Som det fremgår af bilag 1, opfordrede det samlede retsudvalg efter en længere debat i 1977 justitsministeren til at skabe øgede retsgarantier på dette område. Allerede dengang, dvs. for 6 år siden, svarede justitsministeren ved at henviser til arbejdet i strafferetsplejeudvalget! Det samme gjorde han i 1981, men der er fremdeles ikke sket noget på de punkter, som retsudvalget for 6 år siden fandt ubetyggende.

Tværtimod er der sket det, at *forsvarsministeren* – få måneder efter at ordførere repræsenterende et meget stort flertal i folketinget stillede sig positivt til en styrkelse af meddelelseshemmeligheden – foreslog og fik bemyndigelse til i »ekstraordinære situationer« at foretage telefonaflytninger og brevåbninger over for enhver borger *uden* at overholde de nugældende retsplejebestemmelser om forudgående eller efterfølgende dommerkendelse! Det viste sig umuligt at få den mindste begrundelse for, hvorfor militærtet ikke i sådanne situationer skulle og skulle kunne overholde samme retsplejebestemmelser som politiet.

På det seneste er spørgsmålet om brud på meddelelseshemmeligheden igen blevet genstand for offentlig debat i forbindelse med oplysningerne om, at Tvind i 1981 blev udsat for telefonaflytning, *uden* at det gav grundlag for nogen form for sigtelse, og *uden* at de aflyttede efterfølgende modtog meddelelse om aflytningen i overensstemmelse med § 787, stk. 6. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. S 791 og S 796 den 16. marts 1983, se Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 7684-7695.

Det var denne sag, der fik tidligere undervisningsminister Ritt Bjerregaard til at udtale: »Jeg kan sige det helt klart: jeg er utryk ved efterrettelsesvirksomhederne« (Ekstra Bladet den 12. marts 1983). På den baggrund er der måske håb om, at socialdemokratiet ikke vil hindre en forbedring af retssikkerheden på dette område ved at henviser til et udvalgsarbejde, som de nu har gjort i 6 år.

I det følgende gengives bemærkningerne fra fremsættelsen i 1981, som der ikke har været grund til at ændre.

Generelle bemærkninger

Indgreb i meddelelseshemmeligheden er en overordentlig dyb krænkelse af et princip, som må anses for fundamentalt i en retsstat.

Forslaget tager sigte på at skærpe betingelserne for sådanne indgreb.

Baggrunden er bl.a. en meget omfattende diskussion i retsudvalget i foråret 1977, foranlediget af et fremmøde af en forsvarsadvokat, som berettede om sine erfaringer på dette område. Det fremgik herunder, at kendelserne blev afsagt nærmest på samleband i dommervagten, oftest for 2-6 måneder, og at forlængelser blev givet, uden at politiet behøvede at redegøre for de hidtidige resultater. Udvalgsmedlemmer repræsenterende et meget stort flertal i folketinget gav under drøftelsen efter fremmødet udtryk for, at de fandt denne situation uholdbar. Man drøftede muligheden af at beskikke en advokat i sådanne sager. Udvalgsformanden, den senere justitsminister, konkluderede drøftelsen således, at der havde vist sig betydelig interesse for at styrke retssikkerheden på dette område, og der blev formuleret spørgsmål til ministeren om mulighederne herfor (se bilag 1).

Ministerens svar var en henvisning til, at spørgsmålene ville indgå i strafferetsplejeudvalgets arbejde.

Nu er der gået næsten 6 år siden da, og intet er sket.

Til § 789 a, stk. 1

Der fastsættes maksimumsvarighed for indgrebene og krav om, at forlængelse ikke skal kunne bevilges, uden at der har været lejlighed til at bedømme, om indgrebet hidtil har vist sig berettiget.